

у сфері зовнішньоекономічної діяльності є порівняльними з кредитами, які надає МВФ Україні.

Для стабілізації валютного курсу гривні необхідно розробити державну цільову програму, яка б консолідувала зусилля законодавців, економічного блоку уряду, НБУ, а також правоохоронних органів.

Література

1. Державна служба статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний курс валют [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search/form/period>.
3. Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік // Вісник Національного банку України. – 2014. – №10. – С. 5-8.
4. Охрименко А. Три цифри и три тайны нашей валюты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: blog.liga.net/user/aohrimenko/article/21009.aspx.

С. О. ТКАЧЕНКО, С. М. БОРТНИК

Харківський національний університет внутрішніх справ

МЕХАНІЗМИ УХИЛАННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

В Україні досить поширені схеми мінімізації податкового навантаження, що призводить до значного зменшення надходжень до бюджетів різних рівнів. Окремі керівники зі значним розміром чистого прибутку платять мінімальні розміри податкових зобов'язань, а деякі й зовсім не платять.

На сьогоднішній день, існує декілька основних механізмів ухилення від сплати податків:

- приховування (заниження) об'єкту оподатковування;
- приховування факту втрати підстав для одержання пільг;
- заниження суми податків і зборів (обов'язкових платежів).

Основними податками, які пов'язані із зловживаннями є податок на додану вартість і акцизний податок, що визначається їх корупційною складовою, можливістю оптимізації при зовнішньоекономічній діяльності, державного відшкодування, механізмом нарахування та сплати тощо.

Схеми ухилення від виплати податків можна згрупувати за наступними критеріями:

1. Схема, коли суб'єкт не відбиває в податковому обліку результати фінансово-господарської діяльності.

Платник податкових зобов'язань вказує у податковій декларації про відсутність або мінімальний рівень будь-якої господарської діяльності. У

той же час інші документи (платіжні документи банку, касові виписки, інформація електронного сервісу «Управління ЕЦП» та інші) відображають значний обсяг фінансової діяльності організації.

2. Ухилення від сплати ПДВ і його відшкодування з держбюджету при здійсненні операцій в Україні.

Реалізація схеми можлива за двома напрямками:

1. реалізація товарів за цінами нижче придбання (собівартості).

Суб'єкт господарювання, що використовує продавців і покупців, як фіктивні й транзитні організації, здійснює корегування вартості товарів таким чином, щоб ціна придбання перевищувала ціну реалізації. Таким чином, суб'єкт отримує можливість відшкодування суми ПДВ, яка являє собою різницю між податковим кредитом на придбання товару й податковими зобов'язаннями на його реалізацію. Збитки суб'єкт компенсує у процесі передачі векселів за номінальною вартістю на адресу фіктивних підприємств, що не є платниками податку на загальній формі оподаткування.

2. здійснення безтоварних операцій.

Підприємство купує фіктивним шляхом (за документами) товарно-матеріальні цінності у фіктивних і транзитних організацій, які в подальшому реалізує аналогічним суб'єктам, але зі зменшенням вартості, за рахунок чого негативне значення ПДВ формує можливість відшкодування та мінімізації податкових зобов'язань.

3. Безпідставне використання нульової ставки ПДВ при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

Формування реальним суб'єктом фіктивної експортно-орієнтованої угоди, та бездокументального її здійснення на адресу штучно створеного нерезидента із фактичною реалізацією на території України.

4. Ухилення від сплати ПДВ при здійсненні імпорتنих операцій із товарами за заниженою вартістю.

Зменшення митної вартості за рахунок офшорних механізмів та подальша реалізація через фіктивні і транзитні компанії за цінами ринкового середовища, що дозволяє мінімізувати нарахування з ПДВ та мита при здійсненні імпорتنих операцій.

5. Використанням фіктивних документів при формуванні загальних витрат і податкового кредиту при придбанні робіт, послуг.

Формування валових витрат й податкового кредиту шляхом віднесення їх до складу робіт фактично здійснених власними потужностями або іншим суб'єктом, але зі значно меншими матеріальними витратами. При цьому фіктивні документи ускладнюють процес ідентифікації реального виконавця робіт або послуг, а також їх кошторис.

6. Використання товарного кредиту.

Придбання продукції із додатковим відсотком за кожен день

використання кредитної пропозиції із реалізацією без обліку відсотків за товарний кредит. Розрахунки по відсотках здійснюється векселем за вартістю меншою ніж номінальна. У подальшому розрахунки за товарний кредит оформляються векселем за номінальною вартістю, що дозволяє значно завищити витрати на суму нарахованих відсотків за товарним кредитом, що не використовуються в підприємницькій діяльності, а також збільшують податковий кредит на суму ПДВ з нарахованих відсотків.

7. Ухилення від податкових зобов'язань при проведенні експортних операцій.

Здійснення цієї схеми можливо за декількома напрямками:

- проведення псевдоекспортних операцій.

Підприємець оформляє безтоварне надходження товарно-матеріальних цінностей, непридатних для використання від фіктивних фірм, збільшуючи тим самим свій податковий кредит. У подальшому об'єкт експортується за фіктивними документами на підприємство створене для цієї операції, що дозволяє мінімізувати податкові зобов'язання та сформувати можливість відшкодування ПДВ.

- придбання товарних цінностей у фіктивних фірм за завищеними цінами з подальшим їх експортом.

Суб'єкт підприємницької діяльності купує товари за готівку, та через фіктивні суб'єкти документально завищує ціну придбання і в подальшому здійснює реалізацію на адресу фірм-нерезидентів, що використовують податкові пільги.

- здійснення експорту за штучно завищеними цінами з використанням офіційного виробника.

Придбання продукції у виробника за собівартістю та подальший експорт за ринковою ціною, збільшуючи розмір ПДВ. Штучне завищення ціни здійснюється транзитними компаніями, а отримані податкові нарахування компенсуються за допомогою здійснення збиткових операцій, проведених фіктивною організацією. Експорт здійснюється на адресу, офшорної компанії, яка задіяна у схемі із відвантаженням нерезиденту за ринковою ціною із подальшим реекспортом, що дозволяє сформувати безпідставний податковий кредит.

Ухилення від сплати податків є тим питанням, що має загальнодержавний характер. Його вирішення якого можливе за рахунок не лише використання зарубіжного досвіду щодо подолання схем із використанням діяльності благодійних організацій, але й застосування більш жорстких адміністративних заходів, перегляду законодавства, перевірки принципів справедливості тощо.